N°. 465. # DE GRONDWET. 1854.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . 5.50.

WOENSDAG 22 NOVEMBER.

UITGEVER-DIRECTEUR,
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon, Heuvelsteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau der Grondwet.
Jan Hendrikstraat, N°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot vijf regels. . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk, en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van ƒ 1, het zegelregt daaronder begrepen.

BERIGT.

De onmogelijkheid, waarin wij ons bevinden om de plaatsing langer te vertragen van vele ingezonden stukken, die reeds zoo geruimen tijd op openbaarmaking wachten, noopt ons de rubriek van redenerende artikelen voor *dit* No. achterwege te laten, daar wij geen anderen kans zien, om, bij de aangevangen discussiën over de begrootingswetten, de ruimte te vinden, die voor de alsnog tijdige plaatsing dier stukken noodig is. *De Redactie.*

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Tot dus ver, volstrekt geen nieuwe feiten; maar van allerwege worden zeer belangwekkende bijzonderheden medegedeeld omtrent den strijd van den 5den. Zij doen ons dien slag uit een geheel nieuw oogpunt kennen; en men moet thans erkennen, dat de worstelstrijd belangrijker was dan men aanvankelijk dacht, en men met grond kon afleiden uit de eerste berigten. Niet alleen dat het eene der langdurigste, meest hevige, en moorddadige worstelingen was, welke sedert de ontscheping der troepen in de Krim plaats had, de slag aan de Alma daarvan niet uitgezonderd, maar de Engelsche bladen gaan zelfs verder: zij zeggen dat die slag dien van Waterloo evenaart. Reeds was bekend, dat vijf generaals gewond waren; thans verneemt men nog, dat er drie generaals en drie brigadiers gedood zijn, hetgeen te zamen een getal van acht hoofdofficieren uitmaakt, die geen deel aan het gevecht konden nemen. Het verlies van officieren en onder-officieren is daaraan evenredig. De Franschen, welke slechts bij het tweede bedrijf aandeel aan den strijd begonnen te nemen, hadden aan hunne zijde 1400 dooden of gewonden, waaronder 48 officieren. Dit nu, wij herhalen het, is alles wat wij omtrent het oorlogstooneel kunnen mededeelen. Naar de ontvangene depêches te oordeelen, waren de belegeringswerken sedert den 8sten niet gevorderd. Het bombardement werd door de belegeraars voortgezet.

Het Russische leger op zijne beurt is zeer verzwakt door het verlies, dat het op den 5den geleden heeft. Het moet veel aanzienlijker zijn dan dat van de geallieërden, omdat deze de belegeraars zijn en de aanval der Russen hebben afgeweerd. Het is dan ook niet te onderstellen, dat de Russen spoedig weder een aanval zullen wagen. Er heeft alzoo op dit oogenblik eene soort van wapenstilstand plaats.

De Fransche *Moniteur* heeft eergister in zijn officieel gedeelte eene nota medegedeeld om het publiek gerust te stellen omtrent de kracht en de hulpbronnen van het Fransche leger in de Krim. De regering onthoudt zich, voorzigtigheidshalve, er van, het juiste cijfer der gezondene versterkingen op te geven; maar brengt in herinnering, dat het Fransche leger bij den slag aan de Alma vier afdeelingen telde; dat het vervolgens met twee is vermeerderd, en dat thans nog drie andere op weg naar de Krim zijn. Zie hierover hetgeen in het Kort, wat wij gister hebben medegedeeld omtrent de versterkingen van het Fransche leger.

Datzelfde officieel blad heeft ook verklaard, dat het gerucht valsch is, als zoude de Regering eene ligting van 500,000 man uitschrijven. (Zie onze telegrafische berigten van gister). De gewone ligting zal nagenoeg niet grooter zijn dan die van het vorige jaar.

Men zal zich herinneren, dat de ligting van het vorig jaar 80,000 man bedroeg in plaats van het gewoon cijfer van 40,000 man.

In de zitting der Cortes van den 15den vertoonde zich eenig leven. Een der afgevaardigden had de *fueros*, welke zijne provincie genoten, aangevallen, als zijnde alle voorregten in strijd met de grondwet. (Zeker bedoelde hij de grondwet, welke nog in de moederschoot ligt, de ongeborene; want op dit oogenblik heeft Spanje *geen* grondwet.) Dit incident veroorzaakte vrij wat onstuimigheid.

De heer Allende Salazar, minister van Marine, wiens manifest nog niet vergeten is, en afgevaardigde van die provinciën trok voor de *fueros* te velde.

Het belangrijke vraagstuk van den dag is, de benoeming van een president. Men weet, dat de gener. St. Miguel slechts tijdelijk die waardigheid bekleedt. Hem zal het onmogelijk zijn op den duur die functie waar te nemen, daar zijn gezondheidstoestand hem niet toelaat, eene zoo gewigtige en hoogst moeijelijke taak te vervullen.

De kandidaat, welke thans de meeste kans schijnt te hebben, is Espartero; maar Olozaga wordt mede genoemd. Het is de ministeriëele partij. Een gedeelte der gematigde partij is ook op zijne hand, daar zij niet bij magte is om een eigen kandidaat te doen zegevieren. Men spreekt ook van generaal Dulce. Doch, alhoewel er vele onderhandelingen tusschen de hoofden van de verschillende partijen te dezen aanzien hebben plaats gehad, kan men nog niets beslissends melden. Eene depêche uit Madrid meldt, dat de *Gazette* een decreet heeft bekend gemaakt, waarbij de raadgevende junta wordt opgeheven. Zij deelt tevens eene circulaire mede ten doel hebbende, de plaatselijke besturen te herinneren aan de inachtneming eeniger gezondheids-voorschriften.

De rijksdag van Saxen-Gotha is tegen den 20sten bijeengeroepen, ten einde de bekende quaestie der domeinen voor goed te regelen.

De berigten uit China, met de laatste mail aangekomen, zijn van den 27 en bevatten weinig belangrijks. De drie zaakgelastigden der Engelsche, Fransche en Amerikaansche regeringen, de heeren J. Bowring, Bourbellon en M'Lone, zijn den 20 naar Shangai vertrokken, om het vraagstuk der tarieven te regelen. De toestand van Canton was zeer gevaarlijk. De opstandelingen waren in groote getale in de nabijheid der stad. De stad Amoy was rustig, ofschoon de oproerlingen tot zeer digt bij de stad waren genaderd. De zeeroovers brengen aan de kust veel schade te weeg.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

Voorloopig verslag over de wetsontwerpen tot aankoop van 2½ en 3 percents nationale schuld tot vervanging der Schatkistbiljetten in het depôt der Muntbiljetten.

WETS-ONTWERP N°. 1.

§ 1. Vrij algemeen heeft men zijn zegel gehecht aan het hoofdbeginsel dezer wet, voor zoover het daarin bestaat, dat een aanmerkelijk deel van het vermoedelijk batig slot voor 1854 tot aankoop van 2½ of 3 percents nationale schuld zou worden besteed, met het bepaalde doel om het depôt der muntbiljetten geheel uit deze soort van staatsschuld te doen bestaan, en dus in dat depôt de nog daartoe behoorende schatkistbiljetten door deze aan te koopen schuld te vervangen. Intusschen waren er verscheidene leden, die het niet konden goedkeuren, dat het depôt der muntbiljetten op de voorgestelde wijze van aard zou veranderen. Thans, zeiden zij, is dat depôt van een tweeledigen aard, daar zoowel schatkistbiljetten als gevestigde schuld daartoe behooren. Worden de eerstgenoemde aan het fonds tot verzekering van de verzilvering der muntbiljetten onttrokken, dan zouden te eeniger tijd daaruit ongelegenheden kunnen ontspruiten. Als toch in oogenblikken van spanning of onrust muntbiljetten ter verzilvering worden aangeboden en dat het waarborgfonds moet worden aangesproken, dan het Gouvernement gemakkelijker in de bestaande behoefte voorzien door het uitgeven van schatkistbiljetten tegen zilver dan door den verkoop van inschrijvingen, welke verkoop in zoodanige oogenblikken ligt met groot verlies gepaard zou gaan. Daarenboven zagen deze leden er iets bedenkelijks in, dat door het nemen der schatkistbiljetten uit het depôt het bedrag aan vlottende schuld, waarover de Regering vrijelijk beschikken kan, met ƒ 2,193,000 zou worden vermeerderd. In de laatste jaren heeft de behoefte aan uitgifte van schatkistbiljetten niet bestaan. Het laat zich bij den gunstigen toestand der schatkist niet verwachten, dat deze behoefte zich in 't vervolg zal openbaren; maar bleef het dan toch niet gevaarlijk, voor de Regering de gelegenheid te openen, om, zoo zij dit goedvond, het geheele bedrag van ƒ 9,800,000 aan schatkistbiljetten, waarvoor de renten op de Staatsbegrooting zijn uitgetrokken, in omloop te brengen?

§ 2. Ofschoon zulks niet regtstreeks tot het onderwerp der tegenwoordige wet betrekking heeft, hebben eenige leden gemeend, te dezer gelegenheid de aandacht der Regering te moeten vestigen op de omstandigheid, dat in sommige gedeelten des Rijks niet zoodanige verhouding tusschen de omloop zijnde muntbiljetten van groot en klein bedrag bestaat als voor het geriefl der ingezetenen wenschelijk ware. Er zijn provinciën, waar men slechts zeer zeldzaam muntbiljetten van ƒ 10 ziet, en toch zijn het deze biljetten, waaraan sedert het demonetiseren van het goud behoefte bestaat.

Art. 4. Het beginsel van dit artikel heeft, in zoover het strekt, om eene doorloopende magtiging op de Regering te verstrekken tot het besteden der bespaarde renten van het waarborgfonds der muntbiljetten tot uitdelging van nationale schuld, bij een zeer groot aantal leden ernstige tegenspraak ontmoet. Nu reeds, zeiden zij, is de Staat aan een dubbele verpligte amortisatie gebonden; namelijk aan de aflossing van ƒ 300,000 's jaars aan 3½ percents schuldbekentenissen van het voormalige Amortisatie-syndicaat en aan het nakomen der verpligting tot aankoop van nationale schuld, die uit de wet van 27 September 1841 (*Staatsblad* n°. 35) voortvloeit. Ten gevolge dier dubbele verpligting wordt op de jaarlijksche Staatsbegrooting thans nagenoeg een millioen gulden voor amortisatie van schuld uitgetrokken. Het voorgestelde artikel zou in 't wezen der zaak de strekking hebben, om de verpligte uitgave van amortisatie nog weder met een half millioen te vermeerderen. In gunstige tijden mogt daartegen geen overwegend bezwaar bestaan, het geval zou zich kunnen voordoen, dat de Staat door onvoorziene rampen tot het sluiten van nieuwe geldleeningen gedwongen wierd, en dat dien ten gevolge met de eene hand gelden bijv. tegen 5 ten honderd rente wierden opgenomen, terwijl met de andere schuld wierd geamortiseerd tegen eenen koers, die de besparing van een veel geringer rentebedrag medebragt. Aan zoodanig gevaar moest men zich niet blootstellen. Geen band moest worden opgelegd, die te eeniger tijd blijken kon tot wezenlijk nadeel van 's Rijks geldmiddelen te strekken en waarvoor dan ook tot zekere hoogte een vast, hoewel dan ook niet jaarlijks oploopend amortisatie-fonds, met de daaraan verknochte nadeelen, herleefde.

Tegenover deze beschouwing stond die van vele leden, in wier oog het beginsel, waarvan de Regering bij het ontwerpen van art. 4 der wet is uitgegaan, allezins aanprijzing verdient. Hunnes inziens is het eene wezenlijke leemte in de wet van 26 April 1852, dat daarbij niet is aangewezen welk gebruik van de bespaarde renten van het waarborgfonds der muntbiljetten zou worden gemaakt. Het was van hoog belang die leemte aan te vullen, ook om voor de toekomst alle verschil van gevoelen over het gebruik dezer besparing af te snijden.

Onder de leden, die zich tegen het in art. 4 der wet nedergelegd beginsel verklaarden, heerschte verschil van gevoelen over de vraag, welk gebruik, bij het verwerpen van dat denkbeeld, van de bespaarde renten van het depôt der muntbiljetten moest worden gemaakt.

In de eerste plaats waren er eenigen, die het voorstel om de bepaalde renten tot amortisatie van schuld te bestemmen, niet onvoorwaardelijk afkeurden, en zelfs zich daarmede wel zouden kunnen vereenigen, mits op den regel éénе bepaalde uitzondering wierd gemaakt, namelijk dat de amortisatie zou worden gestaakt zoodra de beursprijs onzer schuldbrieven gedaald was beneden den koers van 50 ten honderd voor de 2½ percents en van 60 ten honderd voor de 3 percents, waarop die twee soorten van schuldbrieven, volgens art. 5 der wet van 1852, bij de regeling van het depôt zijn berekend.

Andere leden opperden een tweede denkbeeld, hetwelk in zoo verre met het voorafgaande overeenstemde, dat ook zij het depôt aan schuldbrieven nog niet groot genoeg achtten om voor alle eventualiteiten voldoende te zijn. Zij wilden de bespaarde renten gedurende de eerste vier of vijf jaren besteed hebben tot aankoop van staatsschuld, ten einde daarmede het waarborgfonds te vergrooten, zoodat de evenredigheid, waarin de waarde van dat fonds tot het bedrag der uitgegevene muntbiljetten staat, hoe langer hoe gunstiger werd.

Het meest algemeene gevoelen der tegenstanders van het artikel was echter, dat omtrent het gebruik der bespaarde renten van het depot niets hoegenaamd behoorde te worden bepaald. Die renten moesten, zoo zij, ten gevolge van het niet inwisselen van muntbiljetten niet uitgegeven wierden evenzoo onder de vrij vallende gelden der Staatsbegrooting van een bepaald dienstjaar voorkomen als alle andere op zoodanige begrooting voorkomende posten, die niet besteed zijn geworden. Zij moesten, met andere woorden, even als al het overige, het batig slot van een bepaald dienstjaar helpen vormen of vergrooten. Het gebruik van zoodanig batig slot was eene zaak, waarover jaarlijks door de wetgeving moest worden beslist. Dat daarbij uitdelging van schuld in de eerste plaats in aanmerking kwam, werd door deze

leden niet ontkend. Zij wilden slechts niet, dat meer dan tot nu toe het geval is, verpligting tot amortisatie wierd erkend, zonder dat men weet, of werkelijk aan die verpligting uit het zuivere overschot, niet van een bepaald fonds, maar van het geheel der jaarlijksche rijks-inkomsten kan worden voldaan.

Ook indien men zich met het beginsel van art. 4 der wet kon vereenigen, zouden vele leden bezwaar zien in het artikel zoo als het daar ligt. Men vindt er iets zeer onregelmatigs in, dat eene uitgaaf voor aankoop van kapitaal zou worden verbonden op éénen post, die tot betaling van renten strekt. Dit moet de controle der Rekenkamer bemoeijelijken, en schijnt in allen gevalle strijdig met de goede beginselen van geldelijk beheer.

Van deze zelfde zijde keurde men het af, dat, terwijl de Regering zich niet met gevoelen der Rekenkamer vereenigt en goede gronden daarvoor aanvoert, zij toch eindigt met de Rekenkamer in het gelijk te stellen. Men meende, dat zoo iets alleen strekken kon, om de magt der Rekenkamer meer uit te breiden dan voor eenen goeden en geregelden loop der zaken wenschelijk is.

Eindelijk heeft men gevraagd, of in het stelsel van het artikel nog niet eene andere aanvulling daarvan noodig is, die namelijk, dat uitdrukkelijk worde aangewezen, welke soorten van staatsschuld zullen worden aangekocht, en in welke evenredigheid de aankoop van de verschillende fondsen zal plaats hebben. Het schijnt toch wenschelijk alle denkbeeld te vermijden, dat te eeniger tijd de houders van de eene soort van schuld boven die der andere zouden kunnen worden begunstigd. Ligt, gelijk men vermoedt, beperking tot den aankoop van 2½ en 3 percents schuld in de bedoeling der Regering, dan zou, meent men, ten minste die beperking in de wet behooren te worden uitgedrukt.

WETSONTWERP No. II.

§ 1. Bij de overweging van dit wetsvoorstel is men slechts in twee der afdeelingen in de beoordeeling getreden van het geschilpunt tusschen de Regering en de Algemeene Rekenkamer, hetwelk de aanbieding van dat voorstel noodzakelijk heeft gemaakt. Daarbij hebben sommige leden dier Afdeelingen het gevoelen voorgestaan, dat de Rekenkamer te regt zwarigheid maakt om courtage en andere kosten te vereevenen op de som van 10 millioenen, die voor den aankoop van staatsschuld tot onderpand der muntbiljetten bij de wet van 26 April 1852 is aangewezen. Dat onderpand meenden zij, moest geheel zuiver zijn en niet verminderd worden door den aftrek van kosten, tot het verkrijgen daarvan besteed. Andere leden daarentegen beweerden, dat de Regering het regt volkomen aan hare zijde had.

ALGEMEENE DISCUSSIEN OVER DE BEGROOTING.

ZITTING VAN DINGSDAG, 21 NOVEMBER.

In de zitting is ingekomen eene Kon. boodschap ten geleide van een ontwerp van wet tot opheffing van het fonds tot wapening en bevestiging van het Zuidelijk frontier. — Verzending naar de afdeelingen.

De commissie van rapporteurs is gereed met haar eindverslag over het ontwerp van wet tot onteigening van perceelen tot uitbreiding van het station van den Rijn-spoorweg, te Arnhem. — De dag der beraadslagingen zal nader worden bepaald.

Aan de orde van den dag is de voortzetting der algemeene beraadslagingen over de staatsbegrooting voor 1855.

Verscheidene leden hebben nog nader het woord gevraagd.

De heer DULLERT merkt op, dat gisteren gezegd is, dat men het gepast en wenschelijk oordeelde, in beschouwingen te treden niet alléén over de begrooting, maar ook over het ministerie en zijne beginselen. Hij heeft 1o. tegen de begrooting zelve, twee hoofdbedenkingen, als *a.* dat de raming der middelen te laag is, en *b.* dat de uitgaven te hoog zijn opgevoerd. Hij toont daarbij aan, dat de verhooging van het cijfer der begrooting tot de gewone, en niet tot buitengewone uitgaven betrekking heeft. Hij zal die hoofdstukken afstemmen, waarop zijne bezwaren het meeste merkbaar zijn. Hij is voorts overgegaan tot eene beschouwing van de daden en handelingen van het ministerie sedert zijne optreding. Het programma bij deszelfs optreding uitgevaardigd, had hem omtrent de rigting van dit ministerie niet gerust gesteld.

De uitkomst heeft z. i. bewezen, dat het Ministerie zijn programma stelselmatig aan heeft laten varen, zoodat er niets meer van overblijft. Spr. is daarna overgegaan tot een onderzoek van de daden van het ministerie sedert het is opgetreden, en heeft daaruit het gevolg getrokken, dat het geen aanspraak maken mag, zijn vertrouwen te erlangen. Hij heeft zich op het standpunt geplaatst van alleen regerings-daden en handelingen na te gaan en dus al wat de personen der ministers betreft buiten zijne beschouwing te laten.

De heer ZIJLKER heeft doen uitkomen in welken beteren toestand het land onder het vorig ministerie zich bevond en kan niet medewerken tot terugkeer van eene rigting, die in vroegeren tijd zooveel nadeel aan het land heeft berokkend, en waarvan hij de sporen in de voorgedragene begrooting meent aan te treffen.

De heer VAN ZUYLEN VAN NYEVELT heeft eene uitgebreide [illegible] gehouden, waarin hij een blik op den toestand des [illegible] heeft gevestigd. Hij heeft zich daarbij de vraag [illegible], of het belang des lands gedoogt, dat men door [illegible] der begrooting de rigting van het [illegible] uit het oogpunt van de binnenlandsche politiek [illegible] politiek en den finantiëlen toestand [illegible] eene [illegible] aan het krachtig en spaarzaam bestuur van het vorig ministerie, waarvan men nog de zegeningen aanschouwt. Hoezeer hij korten tijd lid van dat ministerie geweest is, meende hij, dat die eer toekwam aan hen, die, van den oorsprong af, aan dat ministerie hadden deel genomen. Wat de politiek der Regering binnen 's lands betreft, slechts zijne aanmerkingen op de ministers in het algemeen en niet op dien van Binnenl. Zaken in het bijzonder, daar hem, ten aanzien van dien minister zelfs een gevoel van dankbaarheid bezielde, dat er nog niet meer is afgebroken of omvergehaald, dan waarvoor aanvankelijk vrees bestond.

Hij toonde aan, dat de zamenstelling van het tegenwoordig ministerie en de antecedenten der ministers, van den aanvang af, grond tot bekommering gaven. Hij wees daarbij op de godsdienstige onverdraagzaamheid en tweedragt, waaraan dit ministerie zijn oorsprong te danken heeft en waarvan het de zaden niet zoo spoedig heeft kunnen verstikken. »Wat ge zaait zult ge oogsten« staat, naar zijne meening in de eerste plaats op hen, wien het lot der volken is toevertrouwd. Spr. zag voorts de noodzakelijke bestanddeelen eener constitutionnele regering al meer en meer ter zijde stellen. En wat de politiek der Regering tegenover het buitenland aangaat, komt het hem voor, dat daaraan eene verkeerde rigting en leiding is gegeven. Hij verheugt zich over den staat van neutraliteit; maar hij gelooft toch, dat deze niet moet leiden tot neutralisatie van ons zelven. Het schijnt hem toe, dat hoe verkleind onze staat ook zij, men zich niet onthouden moet zijne stem te doen gelden, wanneer het vraagstukken van internationalen aard betreft. Onze positie en onze belangen hadden er ons toe kunnen brengen Nederland eene schoone taak te doen vervullen, juist ten opzigte der neutrale Staten en om ons daarmede in verband te brengen. De Regering heeft zich echter onthouden of zich krachteloos betoond. Het gevolg daarvan kan zijn, dat het wantrouwen der mogendheden wordt opgewekt en dat wellligt, een te ver gedrevene neutraliteit ons in min goede verstandhouding met al de oorlogvoerende partijen zou kunnen brengen. Het is voor hem ook geene twijfelachtige zaak voor wie onze sympathie moet zijn, wanneer hij een oorlog ziet uitgebarsten waarbij twee groote mogendheden met alle kracht den strijd aangorden om den zwakke tegen den sterkere te beschermen.

Ten opzigte van onze buitenlandsche politiek is Spr. in ontwikkelingen getreden over onze verhouding met het Hof van Rome. De omstandigheden verpligtten hem te dien aanzien het stilzwijgen niet te bewaren; omdat het de oorzaak geldt van de optreding van het eene, en de aftreding van het andere ministerie; maar vooral mag hij niet zwijgen, omdat er ook ten zijnen aanzien zooveel lasterlijks werd verspreid, dat het zijn pligt vordert om te volharden bij hetgeen door hem reeds vroeger in geschrifte werd te kennen gegeven, dat hetgeen ten zijnen aanzien is verspreid en gezegd, was onjuist en onwaar. Hij beklaagde zich over de wijze, waarop zijne handelingen van den kant van ministers, bijzonder door dien van Buitenlandsche Zaken en den vroegeren minister voor de Zaken der R. C. Eeredienst waren voorgesteld.

Hij trad in eene herinnering van den maatregel door het vorige gouvernement genomen om een blijk van ontevredenheid te geven, over de wijze van afkondiging der kerkelijke regeling. Hij gaf zijne verwondering te kennen, dat de nieuwe Regering plotseling tegenbevel had gezonden. Bij de opsomming van hetgeen er verder is voorgevallen, zegt Spr., dat daarbij weder bewaarheid werd het gezegde: *que les absents ont toujours tort.* Hij verklaart echter op nieuw openlijk en ten stelligste dat hem niets vooraf over de kerkelijke regeling was medegedeeld; dat van geen aartsbisschop van Utrecht of bisschop van Haarlem was gewag gemaakt; dat het uit zijne correspondentie blijken kan, dat hij zich over die niet-mededeeling ten ernstigste heeft beklaagd en hij betuigt zijne bevreemding, dat de heer Lightenvelt bij de inzage van de brieven van den pauselijken internuntius, geene kennis heeft bekomen of genomen van de brieven die hij, Spr. geschreven had!

Hij verklaart, dat het ministerie onmagtig is om zelfs den schijn te doen ontstaan, dat hij onwaarheid spreekt. Hij vraagt het wat de regering heeft bewogen, om een vreemdeling te redden, maar de eer en den goeden naam van Nederlandsche staatslieden op te offeren. Hij leidt uit dit een en ander af, dat uit het vroeger gebeurde en later voorgevallene, geene reden bestond tot billijking der April-beweging, en tot optreding van dit ministerie. Hij wenscht in geenen deele antwoorden uit te lokken of over 't gebeurde nieuwe discussien te doen ontstaan, en hij wil gaarne, als de minister van buitenlandsche zaken, het stilzwijgen bewaart dat aannemen als een blijk zijner erkentenis, dat men ten aanzien van Spr. onbillijk en onregtvaardig heeft gehandeld. En in allen gevalle grieft het hem, dat er te kort gedaan is aan de eer en de waardigheid van het land.

Spr. is in de derde plaats in een onderzoek getreden der vraag of de finantiële huishouding van een geest van orde en spaarzaamheid getuigt. Hij heeft doen uitkomen den beteren finantiëlen toestand, die sedert 1849 werd verkregen, waarvan het gunstige gevolg was, het bestaan van overschotten, amortisatie, ontheffing van lasten enz. Hij meent daarin een duidelijk bewijs te zien van het naauwe verband, dat er tusschen finantieel beheer en politieke rigting bestaat. De Regering heeft op het politiek gebied verklaard eene tegenovergestelde rigting te zullen aannemen. Sedert zijn er 18 maanden verloopen, en nu merkt men reeds in het finantiële op, dat al de verkregene bezuinigingen spoorloos zijn verdwenen, en dat de uitgaven van den Staat met 3 millioen guldens zijn verhoogd. Spr. vraagt wat men daartegenover stellen kan? en hij wijst er op, dat er met het herstel der vloot zelfs geen krachtig begin is gemaakt, dat op buitengewone uitgaven voor het leger zelfs niet voor het in dienst houden der miliciens, of den hoogen prijs der levensmiddelen is gezorgd; dat al verder voor de kanalisatie in Noordbrabant, voor den weg van Groningen naar Assen, voor den Rhijnspoorweg enz., suppletoire begrootingen zullen worden aangeboden.

Tegenover die hoogere uitgaven worden slechts overgesteld hoogere tractementen, hoogere uitgaven voor policie en desgelijks. Dit brengt hem tot de overtuiging, dat deze weg leiden moet tot nieuwe geldleeningen en nieuwe lasten, zoo de Reg. niet bij tijds op dien weg gestuit wordt. Hij schrijft den tegenstand tegen het vorig ministerie vooral toe aan hen, die tengevolge van het ingevoerde bezuinigingsstelsel getroffen werden.

Hij meent dus, dat dit ministerie juist in de verhooging der uitgaven een steun zoekt. Hij had eene betere verwachting van ministers, die medegewerkt hebben tot het verslag aan den Koning van 13 November 1848, of als leden der Kamer op de invoering van krachtdadige bezuinigingen aandrongen. Zijne slotsom is, dat hij, welligt, genoopt zal worden tegen de meeste hoofdstukken te stemmen.

Hij beoordeelt niet de personen, die aan de ministeriële tafel gezeten zijn; doch hij vindt in deze begrooting eene kiem tot bewandeling van een verkeerden weg in het beheer der finantien, en de bevestiging van een regeringsstelsel, dat, naar zijne overtuiging, verderfelijk is voor het Vaderland. Boven sympathie of antipathie ten opzigte van eenig ministerie, staat bij hem het belang der natie, en dat belang roept hem in dit oogenblik toe: Onthoudt u!

De heer VAN BOSSE zal zich begeven op een ander terrein, dan waarop de vorige Spr. zich heeft bewogen, namelijk op het terrein der cijfers. Hij wijst er op hoe ten vorigen jare van alle kanten der Kamer is opgerezen eene stem tot verhooging der uitgaven, en hoe nu dit Ministerie heeft gehoor gegeven aan deze stemmen. Met genoegen ontwaarde Spr. nogtans, dat terwijl het Ministerie op die wijze terugging, de Kamer was vooruitgegaan; want er was *nu* slechts ééne enkele stem vernomen, die getracht had de aangevraagde verhoogingen te verdedigen. Spr. zal niet te ver uitweiden over de oorzaken der verhoogingen; maar hij betreurt het, dat men de krachtsinspanningen van jaren zoo spoorloos ziet verdwijnen, en alle besparingen, met zoo veel moeite tot stand gebragt, met één slag vernietigd. Met korte trekken herinnert Spr. al wat hij, onder Hooger zegen, heeft gedaan, om bezuiniging, besparing en amortisatie te verkrijgen, en doet uitkomen hoe veel kracht en zelfstandigheid er toe noodig is, om aan de veelvuldige eischen en verlokkingen tot het doen van uitgaven weêrstand te bieden. Intusschen is dit de dure pligt eener Regering en daarin is *deze* te kort geschoten. Van de 435 artikelen der begrootingen zijn 148 gebleven zoodals zij waren, 63 lager geraamd en 224 *hooger* opgevoerd dan ten vorigen jare; en nu treedt Spr. in eene ontwikkeling [illegible] Ministerie aan vermeerdering van ambtenaren de hand leent; en dat doordien geen poging gedaan wordt om de rekenkamer te reorganiseren en de regterlijke organisatie al meer en meer uitgesteld wordt, ook ten deze de gelegenheid tot bezuiniging wordt ontnomen. Op nieuw wordt het Instituut ingesteld met een subsidie hooger dan ooit; voor openbare werken veel grootere subsidiën verleend; het depart. van Finantiën afdeeling Amsterdam, wordt niet hervormd; de begrooting van oorlog wordt bovenmatig opgedreven, zonder dat zelfs één enkele reden *waarom* wordt opgegeven, enz.

Op de beweringen der Regering, dat ook onder het vorig Ministerie de uitgaven zouden zijn verhoogd, vroeg Spr. waarom deze regering, zich op dit voorbeeld beroepende, dan ook niet het ander voorbeeld heeft gevolgd van dat Ministerie: namelijk *te gelijker tijd ook te bezuinigen.* Spr. bestrijdt, overigens, die bewering op de gronden, reeds vroeger in zijne nota ontwikkeld.

Ook het verwijt, dat Spr. als Minister van Finantiën de ramingen steeds veel lager had gesteld dan de opbrengsten van een vorig jaar, werd door Spr. wederlegd. Dat de regering overigens zelve de overtuiging heeft van de inkomsten veel te laag geraamd te hebben, blijkt daaruit, dat naar die berekening slechts ƒ 300,000 zouden overblijven, en het dan voorzeker niet mogelijk zou zijn, om slechts aan de geringste ontheffing van lasten te denken.

De heer REINDERS ziet in deze begrooting de strekking, dat men de natie weder wil terugbrengen tot het onzalige tijdperk van vóór 1848; hij voor zich zal daartoe nooit [illegible] Kamer ook lust had, om nog eens terug te komen op den weg, die tot te korten en leenigen heeft geleid: hij had geen lust, om zich bij dat gezelschap te voegen. Spr. vleit zich, dat de Kamer de regering zal terughouden van dien weg, die tot verderve leidt.

De heer van FOREEST wil in eenige politieke beschouwingen treden, om daardoor zijne uit te brengen stem te motiveren; want goed- of afkeuring van de begrootingen beschouwde Spr. tevens als een votum van vertrouwen of wantrouwen omtrent de politieke rigting eener regering. Na eene zeer uitvoerige ontwikkeling van het nut, dat zoodanige politieke beschouwing oplevert, waarbij Spr. in verband brengt »de Eendragt« en de »welwillendheid« waarvan de Troonrede sprak en het oude spreekwoord »eendragt maakt magt«, betoogt Spr., dat de regering is op den weg van den guldien (*niet* van den vrijzinnigen) vooruitgang, en staaft dat betoog door een vracht van woordspelingen, waarvan de Kamer de geestigheid niet scheen te vatten. Vooral wenschte Spr. met de constitutionnele partij eene wisseling van gedachten te voeren, over *Staatsregt* en *Staatsbeginselen*; want hij was er bijna zeker van

dat de constitutionele partij enkel bedoelde « geen wil van den Vorst, geen wil van het volk; maar de wil van de Wetgevende Magt, overeenkomstig de Grondwet. » Hij is *tegen* de vrijzinnige uitlegging en toepassing van de constitutionnele monarchie; vroeger had hij het liberalisme een monster genoemd; ook nu nog moet hij verklaren, dat op het klassikaal gebied der vrijheid, zoo als ons land was, liberalisme monsterachtig is. Spr. schetst hier het liberalisme als niets meer en niets minder dan de bron van onrust, oproer, moord, diefstal en geweld!!!

De eenige grondslag voor eene goede staatsinrigting beschouwt Spr. *het regt*: en hij kan volstrekt niet inzien, dat het moeijelijk zou zijn om altijd te weten *wat* regt is. Spr. wordt hier weggesleept door een stroom van beelden, groote woorden, metaphoren en uitleggingen, om te betoogen wat eigenlijk *staatsregt* zou zijn naar het denkbeeld van den Spr., zoodat het moeijelijk viel eindelijk te zeggen, wat Spr. eigenlijk verlangde duidelijk te maken. Na deze schets verklaart Spr., dat men nu weet wat *hij* denkt, en dat, derhalve, tusschen hem en de constitutionnele partij eene waarlijk »onoverkomelijke kloof« zou blijven bestaan. De troonrede had dan ook voor hem de moeite kunnen besparen, om »eensgezindheid« en »wederzijdsch vertrouwen« aan te bevelen; want dit was hem onmogelijk in acht te nemen met betrekking tot zijne tegenpartij.

Wat de Regering betreft: hij weet nog niet of zij is eene vrijheidlievende dan wel eene Regering, die op den weg der vrijzinnigheid is blijven stilstaan; en in die onzekerheid zal hij de Regering nog maar voorloopig blijven ondersteunen.

De Min. v. Fin. schetst in den aanvang de moeijelijke positie van een Ministerie, dat den moed moet bezitten om de noodige gelden aan te vragen en te gelijker tijd zorgen moet, dat de natie niet te zwaar belast worde, en gaat vervolgens over tot de wederlegging van de argumenten, door de verschillende sprekers tegen de begrooting ingebragt.

Wat de beschuldigingen betreft tegen zijne ambtgenooten, wegens vroegere handelingen: de Min. erkent dat hij gewillig zich heeft verklaard vóór de vervulling van het programma van 26 April, en dat hij, derhalve, ook voor dit staatsstuk verantwoordelijk is. Naar des Min. meening werd dit programma nageleefd, ofschoon dit nooit zou kunnen leiden tot inwilliging van de eischen der anti-revolutionnaire partij.

[Namens den Minister werd bij die gelegenheid den heer VAN REEDE uitgenoodigd, aan de heeren GROEN en VAN DER BRUGGHEN het leedwezen te betuigen van den Minister, dat ze niet weder in de Kamer zitting hebben. — De Kamer geeft op vrolijken toon den genoegelijken indruk te kennen, over deze zonderlinge commissie.]

Op de zwarte schildering van de toekomst, die Nederland volgens den heer van Lennep te gemoet ging, antwoordt de Min., dat er geene reden was om zoo sombere tafereelen op te hangen; en dat in elk geval, als de nood [illegible] de vaderlandsliefde der Natie te beproefd was, om niet van haar alle, alsdan noodige opofferingen te mogen verwachten.

Vervolgens gaat de Minister over tot de wederlegging der cijfers, die aangevoerd zijn, ten betooge, dat deze begrooting zooveel hooger zoude zijn dan vroegere begrootingen; en de wederlegging van het betoog, dat de begrooting zooals zij is aangeboden, slechts onvolledig is.

Op nieuw verdedigt de Min. bij die gelegenheid het, in de Mem. van Beantwoording bereids voorgestelde beginsel, dat men op het eindcijfer niet moet letten, maar alleen op de doeleinden, waarmede het gevraagde zal worden uitgegeven, en tracht dit stelsel te staven door een beroep op de meening, ten aanzien van dat zelfde punt, door den heer van Bosse vroeger aangevoerd.

Wat de afschaffing van belasting betreft: de Min. wenscht zijn gevoelen nader toe te lichten bij de behandeling der wet op de Middelen. Alléén wil de Minister doen uitkomen, dat hij niet inconsequent is, wanneer hij eerst vermindering van 23 opcenten voorstelde en daarna toezegde eene geheele afschaffing. Het is alléén de toestand van het buitenland, maar geene inconsequentie, die tot zoodanige gedragslijn heeft geleid.

Na eene korte wisseling van gedachten over sommige ondergeschikte punten tusschen den heer van der Veen en den Minister van Finantien, is het woord aan den Minister van Justitie; maar wordt de voortzetting der discussien uitgesteld tot morgen ochtend ten 11 ure.

De commissie voor de verzoekschriften brengt nu eenige rapporten uit over verzoekschriften, waarna de Vergadering is gescheiden.

's Gravenhage, 21 November.

Wij deelen, onder voorbehoud, het volgende mede uit eene correspondentie, aan de *Gazette de Lyon* uit Génève toegezonden en door onderscheidene Fransche bladen overgenomen:

« De Genéefsche kapitalisten hebben vele millioenen schats aan Rusland voorgeschoten. Het zijn Hollandsche bankiers die, in overeenstemming met hun gouvernement (d'accord avec leur gouvernement) deze leening genegocieerd hebben. »

Dit berigt, aangenomen, dat de *Gazette de Lyon* naauwkeurig is ingelicht, is, reeds op zich zelf beschouwd, niet zonder beteekenis en gewigt.

Het daarin vermelde feit wordt echter, daardoor nog opmerkelijker, dat, sinds eenige weken, ministeriele bladen, bepaaldelijk de *Amsterd. Ct.*, onverholen voor Rusland en tegen Frankrijk en Engeland partij gekozen hebben met een ijver, welke het *Goudsch Kronijske* hun bijna zou moeten benijden.

Wij beoordeelen dit feit niet: wij constateeren het slechts en veroorloven ons alleen deze ééne vraag: of die houding en toon der ministriële bladen voorzigtig is en den quasi officieuse organen van een neutraal gouvernement voegt?

(*de Tijd.*)

In ons No. van Zaturdag den 18 Nov. maakten wij melding van een verzoek tot afschaffing der meest drukkende accijnsen, dat door 86 der voornaamste ingezetenen van Heerlen aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal is ingediend. Thans vernemen wij, dat op andere plaatsen van het hertogdom Limburg een request van den volgenden inhoud in circulatie is.

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Mijne Heeren!

Hebben de ondergeteekenden, ingezetenen der gemeenten.... uit de redevoering van Z. Exc. den Minister van Finantiën, bij het aanbieden der Staatsbegrooting en de daarop gevolgde nota van een verdienstelijk lid uwer Kamer, met genoegen vernomen, tot welke gunstige resultaten een spaarzaam en zuinig beheer van 's lands finantiën in de laatst vorige jaren heeft geleid; van den anderen kant ontwaren zij met leedwezen, dat, bij steeds klimmende verhooging der staatsuitgaven, van wege de Regering geen ander middel wordt gevonden om de natie, welke onder belastingen gedrukt gaat, in deze tijden van schaarschheid en duurte eenigermate te verligten, dan de vermindering der opcenten van den accijns op het gemaal.

Het behoeft naauwelijks gezegd, Mijne Heeren! dat de ondergeteekenden, zoo er niets beter en doeltreffender te verkrijgen is, van harte wenschen, dat de voorgestelde vermindering moge worden aangenomen; doch zij vermeenen, dat de voordeelige toestand van 's Rijks schatkist allezins het nemen van meer doortastende en afdoende maatregelen toelaat en daartoe van uwe zijde krachtdadig kan worden medegewerkt zonder vrees voor hersenschimmige eventualiteiten of *buitengewone* behoeften, waarvoor de Nederlandsche Natie, bij meer dan eene gelegenheid, getoond heeft, is het nood, ook *buitengewone* offers veil te hebben.

Redenen, waarom zij eerbiedig verzoeken, dat het uwe Kamer behagen moge, tot geheele afschaffing van de meest drukkende accijnsen op de eerste levensbehoeften te besluiten, of uwe goedkeurende stem aan het voorstel van vijf uwer geachte medeleden, betrekkelijk den accijns op de brandstoffen, te verleenen.

Hetwelk doende enz.

— De Kamer van Koophandel en Fabrieken te Maastricht moet zich in gelijken zin tot de Staten-Generaal gewend hebben.

Het hof heeft, sedert gister, den rouw voor den tijd van 14 dagen aangenomen wegens het overlijden van H. M de Koningin-moeder van Beijeren, waarvan de eerste week de middelbare en de tweede week de ligte rouw zal gedragen worden.

Tot rapporteurs van het voorstel van vijf leden tot afschaffing van den accijns op de brandstoffen, zijn benoemd de heeren Dullert, Strens, Gevers van Endegeest, van Nispen van Sevenaer en Ter Bruggen Hugenholtz.

Door de Synodale Commissie der Nederd. Herv. Kerk is besloten, de interimaire waarneming van den post van quaestor-generaal op te dragen aan den heer L. M. Schouwenburg te Amsterdam, in plaats van den heer Ameshoff, onlangs overleden. Er is van deze benoeming den 15 dezer kennis gegeven in de kerk en aan de besturen en verder aan allen wien het mogt aangaan.

Men verneemt, zegt de *Amsterd. Court.*, dat door Z. M. is bepaald, dat de hervormden te Houtrijk en Polanen voortaan eene zelfstandige kerkelijke gemeente zullen uitmaken en dat aan den nieuw benoemden kerkenraad aldaar handopening is verleend tot het beroepen van een leeraar.

Naar men verneemt, is het verzoek, hetwelk door of van wege den heer de Geest, Roomsch Katholijke Priester en Pastoor thans bekend onder den naam van de Evangelist aan het gemeentebestuur te Zwolle was gedaan tot het houden van voorlezingen in het Odéon, afgewezen.

(*Prov. Zwolsche Ct.*)

△ **Arnhem**, 19 November. Heden morgen ten negen ure, werd in het, door den stedelijken gemeenteraad verleden Donderdag, aan de R. K. gemeente goedgunstig, en zoo men verzekert tot Mei des volgenden jaars »tot godsdienst-oefeningen afgestane nieuw aangebouwde lokaal van het Liedertafel-gebouw bij de Velper-barrière, de eerste dienst gehouden. De gemeenteleden moesten zich, en volgaarne, vergenoegen de godsdienstplegtigheid, die, na de wijding der zaal, plaats had, staande bij te wonen. Het lokaal is voorzeker een der meest geschikte voor genoemd doel, en zal, in den loop dezer week, overeenkomstig de in de St. Walburgskerk opgeruimde genummerde banken, van behoorlijke zitplaatsen worden voorzien, ten einde de diensten er, even als in de St. Walburgskerk daags en des Zondags kunnen plaats hebben, zonder hindernis voor de banken pachters. De stedelijke raad heeft, door de vergunning tot het gebruik maken van genoemd lokaal, de R. K. gemeente van Arnhem grootelijks aan zich verpligt.

Ingezonden Stukken.

Mijnheer de Redacteur!

In uw nommer van heden lees ik een verslag van het geen in de Zitting van het Provinciaal Geregtshof van Zuidholland van 18 November zou zijn gebleken, betreffende het zoogenaamd oproer te Naaldwijk en waarin aan de beschuldigden in die zaak feitelijkheden van ernstigen aard worden ten laste gelegd.

Zonder in eene wederlegging van al de daar genoemde feiten te treden, meen ik toch mij een paar aanmerkingen te moeten veroorloven tegen de strekking van dat verslag.

Ik heb ondervonden, dat zoo hier als in de omstreken veel belangstelling in die zaak bestaat, en het is mij tevens gebleken, dat die belangstelling aan eene geheel andere reden is toe te schrijven, dan daaraan, dat men zoude overtuigd zijn van de waarheid van het ten laste gelegde. En nu gaat uw berigtgever zoo ver, dat hij feiten mededeelt, waarvan niemand het bestaan heeft beweerd; bv. dat twee der beschuldigden zich niet ontzagen het onderscheidingsteeken des burgemeesters aan stukken te trekken, terwijl hij tevens beweert, dat eene menigte personen zich een feitelijk verzet tegen de voor de deur der herberg geposteerde politiebedienden hebben veroorloofd: een feit, waarvan de onwaarheid, na de verklaring van die policie-agenten zelve, door het O. M. bij repliek is erkend.

Uw berigtgever meldt verder, dat de door hem medegedeelde feiten door de 13 gehoorde getuigen zouden zijn bevestigd. Het is waar, dat enkele getuigen in dien geest hebben gesproken, maar het is even waar, dat verschillende andere geloofwaardige getuigen, en daaronder ook een policiebeambte, hebben verklaard, naast de beschuldigden te hebben gestaan, en hen geen enkele der genoemde feitelijkheden tegen ambtenaren of beambten te hebben zien bedrijven, terwijl zij tevens beweerden, dat, hadden ze plaats gehad, zij die dan hadden moeten zien.

Het is hier de plaats niet om in eene beschouwing te treden van de waarde der meer bezwarende getuigenissen; ik heb alleen willen aantoonen, dat, wat ook de regter moge beslissen, het medegedeelde berigt met de ware toedragt der zaak geheel in strijd is. Over de minder juiste voorstelling van den inhoud mijner pleitrede kan ik het stilzwijgen bewaren.

De aan de beschuldigden toegevoegde verdediger,

's Gravenhage, 21 Nov. 1854. D. VAN ECK.

Aan de Redactie van *de Grondwet.*

In een der vorige nommers uwer Courant werd in een ingezonden brief gevraagd naar de eigenschappen, door welke de heer de Kock zich de ridderorde van den Nederlandschen Leeuw had waardig gemaakt?

Mijne eerste gedachte was, den vragen met die eigenschappen bekend te maken; doch bij nader inzien, daar tegenwoordig de ridders toch als paddestoelen ontstaan, en men dus genoodzaakt zou zijn, van elk dier lieden eene biographie te leveren, welke dan wel eens wat wonderlijk zou kunnen uitvallen, heb ik het beter geacht, zulks niet te doen, maar aan den vrager *het oordeel over ridderorden* mede te deelen van een man, wien wel niemand zal betwisten een der grootste vernuften dezer eeuw te zijn geweest. Ik bedoel Napoleon I.

Ziethier het oordeel van dien Keizer over dat onderwerp, zoo als het Schlosser, in zijne »Geschiedenis der 18de eeuw, 13de deel, pag. 273«, verhaalt: »Toen Bona»parte in Mei 1802 het bevreemdende, met alle beginselen »der aanleggers der revolutie strijdende voorstel, om »ernstige mannen door kinderachtige ordelintjes voor ware »verdiensten te beloonen, en hen met gunstelingen en »hovelingen, die men billijk met borstsieraden behangt, »in eene rij of wel onder hen te stellen, in zijn Staatsraad »bragt, verhieven zich krachtige stemmen daartegen; hij »moest van daar voor zijne beginselen uitkomen. Dat deed »hij; en bij die gelegenheid sprak hij openlijk in den Staats»raad koeltjes eene waarheid uit, welke later ook in »Duitschland (en *niet* in Nederland?) door de ondervinding »maar al te dikwijls bevestigd werd. Wij leeren daardoor, »hoeveel beter Bonaparte de menschen *practisch* kende, »dan wij, dweepers, hen *theoretisch* beschouwen, en willen »dus aanvoeren, wat hij van de Franschen zegt, en wat »van de Duitschers (Nederlanders) insgelijks geldt:

»»Met kinderspeelgoed moet men de menschen leiden »»en lokken (c'est par des hochets, que l'on mène les »»hommes); dat zou ik niet gaarne openlijk zeggen, doch »»hier in mijn Staatsraad durf ik er vrij voor uitko»»men.«« enz.

Met de plaatsing hiervan zult gij verpligten uwen bestendigen lezer

H.

Een goed voorbeeld.

In de dagbladen van den 18den dezer leest men, dat de Nederlandsche regering verklaard heeft, dat zoodra de politieke omstandigheden eene rustige toekomst zullen openen, allereerst de accijns op de rogge zal worden afgeschaft; op dit oogenblik echter kan zij geene andere voorstellen doen dan die, welke bereids door haar zijn ingediend. Wij staan er inderdaad verbaasd over, hoe die politieke omstandigheden altijd, tot vervelens toe, gebezigd worden om nuttige hervormingen tegen te houden; niet alleen werden deze ook gebezigd in het afgeloopen jaar, toen een voorstel tot afschaffing van den accijns op het vleesch was voorgesteld, maar [illegible] regering van Willem I heeft men er de grondwetsherziening mede tegengehouden, en voor een tiental jaren wees de oud-liberaal de Kempenaer er op, dat zoo men bij de regering aandrong op wijziging of hervorming van deze of gene aangelegenheid, men gewezen werd op den politieken toestand van Europa, en de vrees van het lossen

van een kanon in de Middellandsche Zee zóó groot was, dat men niets tot stand bragt. Op denzelfden weg wordt voortgegaan, in afwachting van tijden, die niet aanbreken zullen! Hoe geheel anders handelt het Russisch Gouvernement, dat, zeker met meer regt, zich op de politieke omstandigheden zou mogen beroepen, en echter niet aarzelt, ten einde zoo veel mogelijk, de arbeidende klassen in deze drukkende tijden te gemoet te komen, in het koningrijk Polen den vrijen invoer van alle soorten van brood en andere uit droog meel bereide voedingsmiddelen toe te staan en ook alle accijnsen op het gemaal heeft afgeschaft. Ofschoon ik niet bijzonder Russischgezind ben en voor de autocratische regeringsbeginselen weinig sympathie gevoel, kan ik toch niet nalaten, genoemde maatregelen toe te juichen en ernstig in bedenking te geven, of dit voorbeeld door onze regering niet verdiende te worden nagevolgd en of het niet wat te suspect wordt, ieder voorstel tot afschaffing van belasting te bestrijden met redenen aan den vreemde ontleend. Dwaal ik niet, dan pleiten de politieke omstandigheden, wél beschouwd, sterk vóór de vermindering van lasten, daar zoo de zaken een ongunstigen keer nemen, en op Nederland terugwerken, de beurzen der ingezetenen al dadelijk zullen dienen te worden aangesproken. Ten einde dan te kunnen offeren, zal men in deze tijden wel wat mogen besparen!

A., 20 Nov. 54. S.

Bij de beraadslagingen over de ontwerpen der begrootingswetten, zullen er waarschijnlijk inlichtingen worden gevraagd en gegeven over verschillende punten van min of meer algemeen belang en de maatregelen daaromtrent genomen of te nemen door de Ministers. Het zal daarom niet ongepast zijn thans ter sprake te brengen, hoe de Minister van Binnenlandsche Zaken den voortgang van eene zeer nuttige en belangrijke onderneming tegenhoudt, door het niet geven van antwoord op een verzoek tot goedkeuring van projecten, welke zonder zijne goedkeuring niet mogen worden ten uitvoer gelegd; — Het geldt de kanalisatie van de provincie Overijssel. Die kanalisatie bestaat uit drie hoofdlijnen; *a.* kanaal van Zwolle naar Almelo, *b* kanaal van Deventer naar de onder *a* gemelde lijn, in Dalmsholte, *c* kanaal uit de onder *a* gemelde lijn in Daarle, naar de Vecht boven den Hardenbergh. Het kanaal van Zwolle naar Almelo nadert zijne voltooijing; met dat van Daarle naar de Vecht is men druk bezig, terwijl een klein gedeelte van het kanaal van Deventer naar Dalmsholte, namelijk van Deventer naar den Snippeling, een klein half uur buiten die stad, ook spoedig gereed zal zijn. Nu blijft dus nog over het kanaal van den Snippeling naar Dalmsholte. Blijkens het algemeen verslag van commissarissen der Overijsselsche kanalisatie-maatschappij, uitgebragt in de algemeene vergadering van aandeelhouders, op den 12 April 1854, was het geheele project van den Snippeling naar Dalmsholte *toen reeds* ter goedkeuring aan het gouvernement ingezonden. Ingevolge art. 7 namelijk der door den Minister Thorbecke, den 15 October 1850, onder 's Konings magtiging, verleende concessie, moeten alle plans en bestekken aan den Minister van Binnenlandsche Zaken ter goedkeuring worden aangeboden, en mag daaraan de hand niet worden gelegd, alvorens die goedkeuring is verkregen. De heer van Reenen heeft derhalve vóór den 12 April van dit jaar de bestekken van het kanaal van den Snippeling naar Dalmsholte reeds ontvangen, en tot nu toe is er geen antwoord ontvangen, geene goed-, geene afkeuring. De belangen, zoowel van de provincie en de kanalisatie-maatschappij in 't algemeen als van sommige gemeenten in 't bijzonder, lijden zeer door dat eindelooze uitstel van den Minister. Het is van veel gewigt, dat de verschillende kanalen zoo spoedig doenlijk afgewerkt en voor de scheepvaart opengesteld worden. Het belang van landbouw, fabrijkwezen en handel is hier één met dat der aandeelhouders, welke uit de te heffen tollen de renten zullen moeten vinden van het voorgeschoten kapitaal. Dat getalm is in 't bijzonder nadeelig voor de gemeente Deventer, die intusschen afgesloten gehouden wordt van de waterwegen in de provincie. Wij willen nu nog niet spreken van het geval, dat, door een voortdurend uitstellen, de kanalisatie-maatschappij in de onmogelijkheid zoude worden gebragt om te voldoen aan art. 10 der concessie, waarbij is bepaald, dat alle geconcessioneerde werken geheel moeten zijn afgewerkt vóór 15 Oct. 1855, met de niet malsche strafbepaling er bij, dat, zoo zulks niet het geval mogt zijn, alsdan alle reeds gemaakte werken in eigendom zullen vervallen aan den staat, zonder eenige betaling of schadevergoeding aan de concessionarissen.

Waarom wordt nu in deze zaak geene beslissing genomen? Heeft de minister van binnenlandsche zaken zes maanden noodig om, met behulp van een' goed georganiseerden waterstaat, de bestekken van een zeer kort kanaal te onderzoeken? Of weet die minister zich niet te plaatsen boven kuiperijen en inblazingen, die de volvoering van eene nuttige onderneming tegenhouden, om plaatselijk belang, in strijd met het algemeen? Zwolle vindt het niet onaangenaam, dat Deventer zoo lang mogelijk van de Overijsselsche kanalen afgesloten wordt gehouden, terwijl de Zwolsche handel zich intusschen langs dezelve vestigt en betrekkingen aanknoopt, waardoor de Deventer handelaren op een zeer ongunstig terrein worden geplaatst; misschien is er van die zijde, ook zonder dat de minister het merkt, wel een handje in 't spel. Wij weten ook wel, dat de gemeente Raalte zeer tegen de voorgestelde rigting is; maar de inwoners dier plaats hebben zelve, door onaannemelijke eischen te doen [illegible] onderhandelingen over onteigening, aanleiding ge[illegible] is verlegd en hebben daardoor weinig regt [illegible] om thans te klagen. De bezwaren van Raalte [illegible] door commissarissen der kanalisatie-maatschappij onderzocht en gewogen; Raalte is gehoord vóórdat de gemelde projecten aan den minister zijn opgezonden. Wij willen daarmede niet zeggen, dat deze de zaak niet moest onderzoeken en hooren hen, die er belang bij hebben, maar daartoe is tijd in overvloed geweest; reeds lang kon eene beschikking van den minister verwacht worden; er moest een einde gekomen zijn aan het weifelen en dralen en het in 't werk stellen van vruchtelooze pogingen, om tegenovergestelde belangen te vereenigen, uit zucht om aan allen aangenaam te zijn. Betaamt het een' minister zich door allerhande invloeden heen en weer te laten trekken en uit te stellen, waar gehandeld moet worden? Keurt de minister de voorgestelde plannen niet goed, dat hij afkeure; dan kunnen er andere worden aangeboden, en er zal ten minste een einde zijn aan die vervelende onzekerheid.

5 Nov. 1854. A.

Mijne Heeren!

Toen ik in UEds. zeer geacht en veel gelezen blad van Woensdag den 1 Nov. ll. No. 447 onder de rubriek »ingezonden stukken« een artikel las over Zr. Ms. fregat de Ruiter en Zr. Ms. korvet Heldin, kwam onwillekeurig de gedachte bij mij op: zou men wederom ook hier op het oog hebben eene decoratie of andere begenadiging, ten koste van eens anders eer en goeden naam? doch ik heb gemeend die gedachte maar *van* mij te moeten verwijderen, en daarvoor in de plaats te stellen, dat de schrijver, die zich X. teekent, de handeling, op het fregat de Ruiter bij het uitbreken der besmettelijke cholera, van eene geheel verkeerde zijde heeft beschouwd.

Dat door hooger autoriteiten, direct bij het uitbreken der cholera op Zr. Ms. fregat de Ruiter, zeer gepaste maatregelen ter wering dier gevreesde ziekte werden genomen, door, »het afgelegde fregat, de Prins van Oranje tot hospitaal te gebruiken, en daar eenige manschappen van de Ruiter op te plaatsen, alsmede door geene kosten of moeite te sparen tot zuivering en reiniging«; zulks verdient zonder tegenspraak eene loffelijke vermelding; maar minder loffelijk en zelfs afkeuringswaard vindt schrijver dezes juist *dien* maatregel, welke X. vermeent de voornaamste, te zijn geweest, om den voortgang dier ziekte te stuiten, namelijk: »het spoedig verwijderen der equipage.«

Het is ontegenzeggelijk waar, dat, indien men hij het uitbreken der epidemie op bedoeld fregat, terstond alle manschappen van dáár had verwijderd, en met verlof naar derzelver haardsteden had gezonden, dat dan die ziekte in eens op dat schip gestuit zou zijn geworden, maar zouden daardoor al deze verlofgangers bevrijd zijn gebleven van die ziekte? Iedereen (waaronder van zelf X. ook behoort) zal toch wel met mij willen gelooven, dat *die* manschappen welke tijdens de cholera van het fregat de Ruiter met verlof zijn gezonden, voorzeker allen, de een meer de andere minder, met die besmettelijke stof bezwangerd zijn geweest, en naardien ieder verlofganger bij zijn te huis zijn, zonder twijfel een andere leefwijze volgt dan hij op bedoeld schip gewoon was, zou die besmettelijke stof zich te spoediger door eene aantasting dier ziekte openbaren; daaruit zou tevens kunnen voortvloeijen, dat steden of plaatsen, welke anders welligt door die gevreesde ziekte zouden zijn verschoond gebleven, thans verschrikkelijk hadden kunnen geteisterd worden.

In deze provincie (Friesland) heerscht tevens eene besmettelijke ziekte onder het rundvee (zoogenaamde longziekte); dit hebben zich de provinciale staten in der tijd aangetrokken; zij hebben een provinciaal fonds weten daar te stellen, deels ter tegemoetkoming der veehouders, deels om de verspreiding dier ziekte, zooveel mogelijk, te weren; omtrent het eerste deel behoeft hier geen verdere uitweiding, maar tot maatregel van het laatste heeft men ten strengste verboden een enkel stuk rund te mogen verkoopen van een beslag, waarin die ziekte heerschte, dewijl men, teregt, vermeende, dat één enkel rund, 't welk bezwangerd was met die besmettelijke stof, zeer ligt een ander gezond beslag, zou kunnen aantasten.

Zoo heeft men over de besmettelijke cholera op het fregat de Ruiter, voorzeker, niet gedacht; want anders zou men geene manschappen van daar met verlof naar derzelver haardsteden hebben gezonden, »waardoor zoo ligt de verspreiding dier ziekte over ons geheele land, als het ware, had kunnen bevorderd worden«; maar alle andere maatregelen van voorzorg, zoo als: reiniging, zuivering, onthouding en toediening van [illegible] warming enz. hebben in acht genomen.

Wanneer X. op het eind zijner redenering de houding van den kommandant van Zr. Ms. fregat de Ruiter, tegenover die van den kommandant van Zr. Ms. korvet Heldin vergelijkt, tijdens in den beginne van dit jaar op de reede van Paramaribo ook eene epidemische ziekte op Z.E. bodem uitbrak«, en ten slotte nog de vraag doet: hoe het mogelijk is, dat op dergelijk verschil van gedrag, niet het oog der regering gevestigd is? dan valt het mij toch altijd niet moeijelijk, stellig te gelooven, dat X. de handelwijze op de Ruiter geheel verkeerd beschouwd heeft, en met zijn schrijven daarover wel degelijk, eene andere bedoeling gehad heeft, die ik hierboven misschien alreeds gezegd heb.

UEd. zult door de plaatsing van dit stuk, insgelijks onder de rubriek »ingezonden stukken« ten hoogste verpligten hem, die zich teekent:

Sn. Nov. 1854. B...S.

[De Redactie zal wel niet behoeven te herinneren, dat de redenering, die den grondslag tot dit stuk uitmaakt, geheel voor rekening van den inzender blijft.]

Per Telegraaf.

Marseille, 20 November. Alhier zijn tijdingen uit Konstantinopel aangekomen, die tot 10 November loopen. Zij bevestigen de overwinning bij Inkerman op de volgende wijze:

»Op 5 November viel de generaal Dannenberg den Engelsche regtervleugel aan voor Sebastopol. Generaal Cathcart met 9000 man Engelsche infanterie en artillerie, bood aan de 3dubbele Russische strijdkrachten heldhaftig het hoofd. Het eerst snelde hem de brigade Moutel en toen de divisie Bosquet te hulp. De Franschen voerde onmiddellijk eene vreesselijke charge met de bajonet uit en veroorzaakten weldra zulke diepe gapingen in de Russische gelederen, dat deze op de vlugt sloegen en de Russische positien genomen werden. De Russische lijken lagen letterlijk opeengestapeld. Krijgsgevangenen werden zeer weinig gemaakt. Gelijktijdig met dezen aanval van Dannenberg, vielen 8000 Russen uit de vesting en verrasten de batterij, die op 100 meters van de vesting was aangelegd om bres te schieten. De artillerie werd genoodzaakt zich op de infanterie terug te trekken, die toen, onder bevel van den generaal Forez, eene offensive [illegible] gevecht, dat zich toen ontspon, werd de overste Lourmel gewond. De Russen werden ook hier teruggeslagen en door de Franschen tot in de vesting vervolgd. De generaal Forez slaagde er slechts met moeite in om zijne manschappen tot den aftogt te bewegen.

Een Egyptische driedekker is bij Varna vergaan. Zulks kostte den admiraal Assan-pacha en drie vierde der bemanning, het leven. Assan-pacha wordt zeer betreurd. — Ook het fregat *Basira* is in den Bosphorus vergaan, waarbij 130 van de 300 zich aan boord bevindende personen het leven verloren.

De adjudant van prins Napoleon is te Marseille aangekomen.

Parijs, 21 Nov. In den *Moniteur* leest men heden het volgende:

»Prins Napoleon is te Constantinopel aangekomen, waarheen de generaal Canrobert hem dwong zich tot herstel zijner gezondheid te begeven. Men hoopt, dat hij tijdig genoeg hersteld zal zijn om zijn kommandement in de Krim weder te aanvaarden vóór dat een bepaalden aanval op Sebastopol zal zijn ondernomen. De belegeraars zijn met alles gereed om storm te loopen, doch zij hebben besloten, om bevorens de onder weg zijnde versterkingen af te wachten. De schepen *Napoléon* en *Sanné* zijn den 7den Nov. van Constantinopel naar de Krim vertrokken, met 3100 man troepen van de divisie Mayran. Andere met troepen beladen schepen, liggen te Constantinopol zeilklaar. Het *Journal de Constantinople* bevestigt de door de Russen geleden nederlaag bij Inkerman; het blad schat het verlies der Russen op 10,000 man [illegible] heerden op omstreeks 3000 man.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 21 November 1854.

Nederland.	Pct.	
Ned. W. Schuld.	2½	58½ ⅝ ½
Dito Certificat.	3	69½ ⅝
Dito Dito.	4	88¼ 7/16 5/16
O. I. Leening	4	
Amort. Syndic.	3½	
Hand.-Maats.	4½	
Belgie.		
Certificaten	2½	
D° *Rotschild*	2½	47⅛ 3/16
Frankrijk.		
Obligatien	3	
Spanje.		
Nieuwe	1	17 15/16 18
Dito Buitenl.	3	
D° Binnenl. 6/m.	3	32 13/16 ⅞ 13/16
Bew. Sp. Com.		5½
Amort. Schuld.		
Portugal.		
Londen nieuwe.	5	35⅞ 6 1/16 5⅞
Dito uitgest.	4	

Rusland.	Pct.	
Hope 1798/1816	5	99½ ¾
Dito 1828/1829	5	98⅝
Cert. 1831/1838	5	81¾ 2
Dito Dito	4½	
Dito *Hope*	4	73¾
Dito *Stieglitz*	4	72½
Dito dito 5e Ser.	4	
Inschr. Assig.	6	
Certific. dito.	6	
Polen.		
Obligatiën	4	
Oostenrijk.		
Metaliek	5	61⅝ 2⅜
Dito bet. Amst.	5	71⅞ 2 5/16
Dito Nation.	5	65 ½ 65
Dito 1847	2½	31⅛ ⅛
Dito 1851/1852	2½	31⅛ ¼

Polen Loten fl 600, 837½; Mex. te Londen, 3 pct. Onb. 19 15/16, 20; Peru, 4½ pct., 64½.

De markt blijft ten gevolge [illegible] hare achteruitgaande beweging [illegible] rijksche fondsen, welke wederom het meest zijn gedaald.

FRANKFORT. Maandag 20 Nov. Metal. 5 pct. 64; Spanje binn. 3 pct. 32; dito 1 pct. 17 1/16; Wissel op Londen 116⅛; dito op Weenen 93¼.

LONDEN, Maandag 20 November. Consols op t. 91⅝, ⅞, 91½, ⅝; N. Mexic. 3 pct. 21¼, ½, 21⅜, ⅝; Peru N. 4½ pct. 67; Ecuador 3½; Gren. Uitg. 5½; Sardinie 5 pct. 87; Spanje buitenl. 3 pct. 37¾; dito 1 pct. 18¼, ½; dito Certific. 5½, ¾; dito Passiven 4½, ¾; Russen 4½ pct. 84; dito 5 pct. 95; Holl. 2½ pct. 60½; dito 4 pct. 90½; Turksche leening 6 disc.

PARIJS, Maandag 20 November. Fr. 4½ pct. 94.60; dito 3 pct. 70.15; Sp. binn. 3 pct. 33⅜; O. Metall. 82½.

WEENEN, Maandag 20 November. N. Metall. 82½; Zilver 28; Wissel op Londen 12.16; dito op Parijs 147.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.